

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปิณิกธรรม 3
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*

The Skills of Educational Institution Administrators in the 21st Century
According to the Three Pāpaṇika Dhamma Principles by Educational
Institution Administrators under the Office of Vocational
Education, Khon Kaen Province

จิตรภรณ์ สารภักดี, สุนทร สายคำ และพระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส (บุญช่วย อุ้ยวงศ์)

Jitraporn Sarapakdee, Sunthon Saikham

and Phrakhrupalad Boonchuay Jotivamso (Boonchuay Auiwong)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jitraporn.sara@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปิณิกธรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปิณิกธรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 289 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 12 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปิณิกธรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้าน

*ได้รับบทความ: 27 เมษายน 2567; แก้ไขบทความ: 20 สิงหาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 22 สิงหาคม 2567

ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์กรด้านทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ด้านทักษะการสื่อสาร และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2. แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิคธรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะการสื่อสาร ควรส่งเสริมการสื่อสารในการกำหนดวิสัยทัศน์ และให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์กร ควรส่งเสริมการตัดสินใจที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ การแก้ปัญหาตรงจุด ในการบริหารงานบุคคล/ทรัพยากร งบประมาณ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมการแก้ไขปัญหาหาพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ด้านเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารถ่ายทอดเทคนิคการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ: ทักษะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ปาปนิคธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) study the issues related to the skills of educational institution administrators in the 21st century according to the Three Papanika Dhamma Principles by educational institution administrators under the Office of Vocational Education, Khon Kaen Province; 2) propose guidelines to enhance the skills of educational institution administrators in the 21st century according to the same principles in this context. The study used a mixed-methods approach. The sample group included 289 school administrators and teachers, with an additional 12 key informants for qualitative insights. The research instruments included a questionnaire and an interview. Data analysis for the quantitative aspect used percentage, mean, and standard deviation, while qualitative analysis employed descriptive methods.

The research results were as follows:

1. The state of the skills of educational institution administrators in the 21st century according to the Three Papanika Dhamma Principles by educational institution administrators under the Office of Vocational Education, Khon Kaen Province, was generally at the highest level overall and across all individual aspects. The aspects, ranked by descending means, were: analytical and creative thinking skills, organizational management skills, technology and digital skills, communication skills, and interpersonal skills.

2. The guidelines to enhance the skills of educational institution administrators in the 21st century according to the Three Pāṇika Dhamma Principles are Communication Skills: encourage communication in vision setting and develop specialized knowledge; Organizational Management Skills: promote good decision-making, effective interpersonal relationships, and problem-solving in personnel management, assets, and budgets; Analytical and Creative Thinking Skills: foster problem-solving to lead schools toward excellence; Technology and Digital Skills: Encourage sharing of modern technology knowledge and Interpersonal Skills: encourage administrators to transfer teamwork skills to others.

Keywords: Skills; Educational Institution Administrators; Pāṇika Dhamma

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สังคม และชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เรียนจึงได้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคตการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้ทันต่อสถานการณ์และมีคุณภาพ และเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับพินิต เดชะคุปต์ (2558, หน้า 43) กล่าวว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นคนมีปัญญา มีทักษะและมีการคิดสร้างสรรค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ แข่งขันได้

ยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล รักษาทุนธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ สร้างความมั่นคงภายในประเทศ มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึงตรวจสอบได้และปราศจากคอร์รัปชั่น ซึ่งได้กำหนดให้การเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็ยุคที่มีความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร เมื่อเป็นเช่นนี้สถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลก เพื่อให้บุคลากรของประเทศได้เรียนรู้ทักษะและนวัตกรรม โดยเฉพาะทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ เพื่อให้ประชาชนได้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สำหรับสถาบันการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องจำเป็นต้องมีทักษะในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมื่อเป็นเช่นนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการวิจัยทักษะผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามามีบูรณาการกับศาสตร์การบริหารการศึกษา สำหรับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่มีความสอดคล้องอยู่หลายหลักธรรม สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมที่แตกต่างกันไปตามบุคคล ตามสถานการณ์ สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกหลักธรรมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 คือหลักปาปนิกกรรม 3 (อง.ตัก.อ. (ไทย) 2/20/98) ซึ่งเป็นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาหรือคุณลักษณะ 3 ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้นักบริหารการศึกษาทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันประกอบไปด้วย จักขุมา คือ การมองการณ์ไกล วิรุโธ คือ ความเชี่ยวชาญ และนิสสยสัมปันโน คือ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจในการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักปาปนิกกรรม 3 เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัญหาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 60 คน ครูผู้สอน และพนักงาน 1,111 คน รวม 1,171 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (1970, pp. 607-610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งช่วงชั้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง ได้ผู้บริหาร 41 คนครูผู้สอน/พนักงาน 289 คน รวม 289 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) โดยการกำหนดค่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติ 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 70-74) 2) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ 3) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไข และให้ความเห็นชอบ 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความคล้ายคลึงกันทั้งบริบทพื้นที่และ

ประชากร จำนวน 30 คน 6) นำผลจากการทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน แล้วนำข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ ($\alpha = 0.05$) โดยใช้เกณฑ์มีค่าตั้งแต่ 0.20-1.00 เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ 7) นำแบบสอบถามในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและโดยภาพรวมตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.76 ขึ้นไป 8) นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ที่พร้อมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน และระดับการศึกษาโดยหาค่าสถิติร้อยละ และการแจกแจงความถี่ 2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ IOC ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยการใช้ค่า Item-total correlation และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach และ 2) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 แห่ง ละ 1 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 12 คน 2) เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น 3) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ (1) ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ (2) นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ (3) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนตรวจสอบ และ (4) นำแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วไปเก็บข้อมูลต่อไป 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ (2) นำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์และเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องแล้วจัดหมวดหมู่ข้อมูล ทำการตีความ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.15) ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.16) ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.15) ด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.17) และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.15) ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ทักษะการสื่อสาร โดยภาพรวมและรายข้อ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ดี มีน้ำใจ เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร ทั้งความคิด การกระทำ คำพูด และการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีวาทศิลป์ในการพูดจูงใจบุคลากร สามารถโน้มน้าวใจผู้ร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน ให้ปฏิบัติตามตนเองได้ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.31) และผู้บริหารมีความสามารถในการนำประสบการณ์มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.30) ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติการต่ำ คือ ผู้บริหารสามารถสื่อความหมายด้วยการพูด เขียนสั่งการที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.52)

1.2 ทักษะการบริหารจัดการองค์การ โดยภาพรวมและรายข้อ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อที่มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.28) ผู้บริหารเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง รู้จักเปิดโอกาสให้กับบุคลากรสามารถคิด แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเอง ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.37) และ ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา สามารถยุติความขัดแย้งภายในสถานศึกษา และทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.31) ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ คือ ผู้บริหารมีการกำหนดโครงการที่สามารถประยุกต์การบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.37)

1.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมและรายข้อ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อที่มีระดับ

การปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือผู้บริหารมีความฉลาดรอบคอบ ใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีความยุติธรรมกับบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.24) ผู้บริหารมีความเอาใจใส่กับบุคลากรเป็นรายบุคคล มีความเข้าใจและเข้าถึงความสามารถของบุคคลนั้นอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.24) และผู้บริหารได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้สำหรับบริหารงานกับบุคลากรในองค์กร ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.41) ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ คือผู้บริหารสร้างความท้าทายให้บุคลากรเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมกำลังใจ ให้เชื่อมั่นว่าจะสร้างผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์ได้ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.44)

1.4 ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยภาพรวมและรายข้อ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาและเข้าอบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.27) คือผู้บริหารมีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมสร้างแรงกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.31) และผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาระบบ ICT ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.27) ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ คือผู้บริหารมีการกำหนดจัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาพัฒนาองค์กรให้มีความรู้เฉพาะด้านเสมอ ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.52)

1.5 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมและรายข้อ มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อที่มีระดับการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างกว้างขวางมีวิวัฒนาการทางอารมณ์ ยอมรับสภาพต่างๆ มีความอดทนและเป็นคนมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.31) รองลงมา คือผู้บริหารมีนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.42) และ ผู้บริหารมีการสร้างแรงบันดาลใจมาใช้กับครูและเพื่อนร่วมงาน เช่น การใช้สวัสดิการพิเศษอื่นให้สิ่งตอบแทนหรือรางวัลเมื่อผู้ปฏิบัติงานสำเร็จ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.40) ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ คือ ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคคล ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.49)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสื่อสารตามหลักปาปนิกรรม 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหารร่วมกับบุคลากรทางการศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารเปิดทัศนะที่กว้างไกล มีวิสัยทัศน์ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มทักษะการสื่อสารแบบสร้างสรรค์ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชา เช่น การให้เกียรติยกย่องผู้ทำงานดีและผู้ทำงานประสบผลสำเร็จด้วย

การชมเชย มีการให้รางวัลแก่บุคลากรเมื่อปฏิบัติงานนั้นสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมาย สื่อสารด้วยความจริงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร ทั้งความคิด การกระทำ คำพูด

2. แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์กรตามหลักปาปนิกรรม 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดการบริหารตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร โดยการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีแผนปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานตามแผน และผู้บริหารที่ดีต้องคำนึงถึงข้อแตกต่างของบุคคลและศักดิ์ของความเป็นคน แนวทางการส่งเสริมทักษะการบริหารจัดการองค์กร โดยสนับสนุนให้ผู้บริหารระดมความคิด และร่วมกันตัดสินใจ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารที่ดีต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และมีความประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมและจริยธรรม มีความยุติธรรมกับทุกฝ่าย เป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง รู้จักเปิดโอกาสให้กับบุคลากรสามารถคิด แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเอง บริหารจัดการองค์กรด้วยความโปร่งใส มีความยุติธรรมและมีธรรมาภิบาล

3. การส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ตามหลักปาปนิกรรม 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ในปัญหา พร้อมทั้งมีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตรงจุด และมีความยุติธรรมกับบุคลากรในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้สถานศึกษามีพันธมิตรทางวิชาการ จะทำให้ผู้บริหารเข้าใจธรรมชาติของคน สามารถแก้ไขปัญหาทางการศึกษาและสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า และสามารถผลิตนักเรียนออกไปอย่างมีคุณภาพและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและตรงกับความต้องการของสังคม

4. แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ตามหลักปาปนิกรรม 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลในการสนับสนุนให้บุคลากรให้มีการพัฒนาในการนำเทคโนโลยีในการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำองค์กรอย่างเป็นระบบและนำ เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณไว้พัฒนาด้านเทคโนโลยีทุกปี พร้อมทั้งสนับสนุนครูและบุคลากรสายปฏิบัติการปฏิบัติงานเข้าอบรมการใช้เทคโนโลยี นำเทคโนโลยีมาให้นักเรียนใช้ปฏิบัติงาน สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

5. แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ตามหลักปาปนิกรรม 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ในสภาวะการณ์ต่างๆ อย่างมีความอดทน และเป็นคนมีเหตุผลจึงจะสามารถมอบหมายงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล 2) ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการระดมความคิด มีการปฏิบัติการณ์ร่วมกัน สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ด้วยความโปร่งใส สร้างองค์กรแห่งธรรมาภิบาล บริหารด้วยความยุติธรรม พุดคุยด้วยกัลยาณมิตร สื่อสารแบบสร้างสรรค์ สร้างจิตอาสา มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อเพื่อร่วมงาน

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับคุณ ภัฏฐิตาภรณ์ และวิจิต แสงสว่าง (2564, หน้า 68-80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ทักษะทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับกณิษฐา ทองสมุทร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นทักษะด้านการใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการศึกษาและการสอน ทักษะด้านการใช้ดิจิทัล

2. ผลการวิจัยที่ค้นพบ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้แก่ จักขุมา คือการมีวิสัยทัศน์ วิบุรุษ คือ การบริหารจัดการที่ดี และนิสสนสัมพันธ์ คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ มงคลเสถียร และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า 1) ตัวบ่งชี้ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ คิทธิเริ่ม

สร้างสรรค์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาและการสอน และ 21 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำมีค่าน้ำหนักสูงสุด และตัวบ่งชี้ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่มีค่าน้ำหนักสูงสุด 2) โมเดลตัวบ่งชี้ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ศวสมน แป้นทิม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการประสานงานที่ดี ด้านมีวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการสื่อสาร รองลงมา คือด้านความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และด้านความสามารถในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์และแก้ปัญหา 3) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก .63 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา คือภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การประสานงานที่ดี มีวิสัยทัศน์

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 1.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางด้านเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปาปนิกรรม 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้องค์ความรู้ คือ จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) วิรุโร (มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน) นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ

เพิ่มดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ดี มีน้ำใจ เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร และการสื่อสาร 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ดี มีน้ำใจ เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรและการสื่อสาร 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้บริหารมีการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีภาวะผู้นำ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทำให้ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาและเข้าอบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทำให้ผู้บริหารมีความสนใจสิ่งรอบตัว อย่างกว้างขวางมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความอดทน และเป็นคนมีเหตุผล สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กณิษฐา ทองสมุทร. (2561). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553). กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2554). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรทิพย์ สุขเอียด. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุวัฒน์ กู้เกียรติกาญจน์ และวิจิต แสงสว่าง. (2564). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 10(3), 68-80.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activity. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

